

WERKBOEK NIVEAU 3&4

Dagbesteding MZ

MBO

TRAJECT
WELZIJN

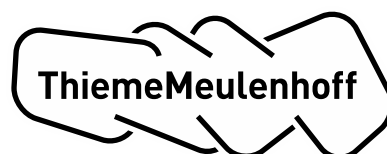
MAATSCHAPPELIJKE
ZORG

ThiemeMeulenhoff

Dagbesteding MZ

**N. Bus
K. van Schaik**

Colofon

Auteur

N. Bus
K. van Schaik

Redactie

M.H.A.J. Gloudemans
R.F.M. van Midde

Taalkundige redactie

Tekst 2000, Utrecht

Vormgeving en omslag

Studio Fraaj, Rotterdam

Fotografie omslag

Mathilde Karrè
Photography, Rotterdam

Opmaak

Imago Mediabuilders,
Amersfoort

Illustraties

DDCom, Veldhoven

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt zich van educatieve uitgeverij tot een learning design company. We brengen content, leerontwerp en technologie samen. Met onze groeiende expertise, ervaring en leeroplossingen zijn we een partner voor scholen bij het vernieuwen en verbeteren van onderwijs. Zo kunnen we samen beter recht doen aan de verschillen tussen lerenden en scholen en ervoor zorgen dat leren steeds persoonlijker, effectiever en efficiënter wordt.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 62239 3

Eerste druk, eerste oplage, 2016

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort, 2016

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

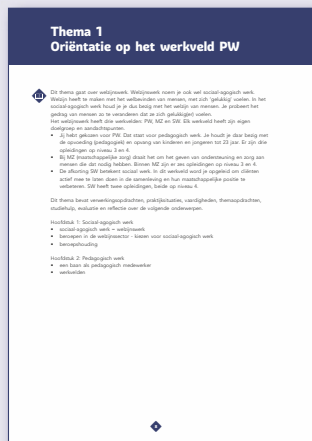
Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO2-neutraal geproduceerd.
Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.
Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

Rondleiding door dit werkboek

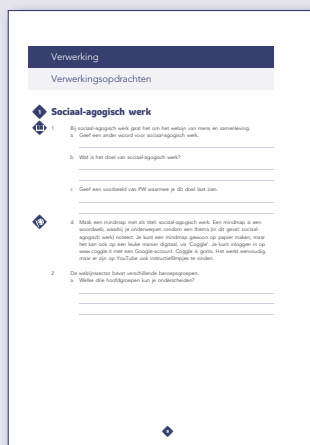
Het werkboek is verdeeld in thema's. Een thema in het werkboek sluit precies aan bij een thema in de theorie.

Themaopening

Je leest waar het thema over gaat en welke hoofdstukken en onderwerpen aan de orde komen.

In dit werkboek staan verschillende soorten opdrachten. Deze helpen je om je de benodigde vakken kennis en beroepsvaardigheden eigen te maken.

Verwerking

Verwerkingsopdrachten helpen je de theorie te leren en te begrijpen. Ze zijn geordend per hoofdstuk.

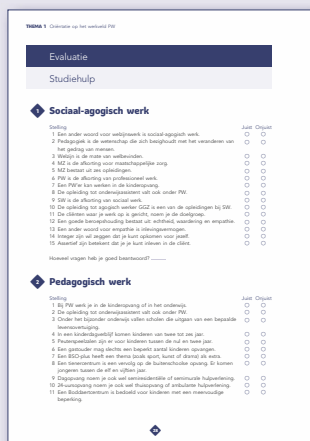

Toepassing

Praktijksituaties hiermee pas je de theorie toe in realistische praktijkbeschrijvingen.

Vaardigheden om de benodigde beroepsvaardigheden aan te leren.

Themaopdrachten grotere opdrachten waarmee je met de kennis en vaardigheden aan de slag gaat. Je werkt dan ook aan belangrijke algemene vaardigheden als samenwerken, informatie zoeken, presenteren, kritisch denken, plannen en problemen oplossen.

Evaluatie

Studiehulp een zelftoets waarmee je controleert of je de theorie kent. Antwoorden zijn op te vragen bij je docent.

Evaluatie evalueren en reflecteren zijn belangrijke vaardigheden voor jouw toekomstige beroep: zet na elk thema op een rij wat je goed beheerst en wat je actiepunten zijn.

Vaardigheden ►
Een vaardigheid heeft een vaste opbouw:
Oriënteren ► Oefenen ► Toepassen ► Transfer

Observatielijsten
Bij sommige vaardigheden horen observatielijsten. Die vind je direct achter in dit werkboek.
De observatielijsten zijn geordend per thema.
Bovenaan staat bij welke vaardigheid de observatielijst hoort. Een observatielijst kun je gemakkelijk uit je werkboek halen. Zo kun je ze in de klas of in je BPV laten invullen.

Observatielijsten	
Thema 1 Lichamelijke verzorging	277
Zorgvragen mensen op bad	277
Zorgvragen mensen op bad met verbandgips	281
Zorgvragen mensen van de wondstij, onder de theorie of in bed	285
Personen wassen op bad	289
Zorgvragen die zich op bad bevinden, scheren met een elektrisch scheersapparaat	291
Verbanden aan een zorgvraag die zich op bad bevindt	295
Gedragsovereenkomsten van een zorgvraag die zich op bad bevindt	297
Medische vragen van een zorgvraag die zich op bad bevindt	299
Themapraktische etische kwesties met een open theoretisch antwoord	301
Themapraktische etische kwesties met een gekleurd theoretisch antwoord	303
Themapraktische etische kwesties met een gekleurd theoretisch antwoord	305
Hulpvragen verzorging van een baby	307
Thema 2 Hulp bieden bij de opname van vinding en vinding	309
Hulp bieden aan een zorgvraag die zelf met een vinding en vinding	309
De vinding geven	311
Thema 3 Hulp bieden bij de vinding	313
Hulp bij het gebruik van een pc of tablet	313
Hulp bij het gebruik van een vinding op bad	317
Verbanden aan een vinding	319
Erkenne kleding of vindingen met vindingen	321
Verbanden aan een vinding	323
Verbanden aan een vinding	325
Medische vragen van een vinding	327
Hulpvragen bij het gebruik van een vinding	329
Hulpvragen bij het gebruik van een vinding	331
Hulpvragen bij het gebruik van een vinding	333
Thema 4 Hulpvragen en opgevoelde vindingen	341
Hulpvragen met vindingen	341
Hulpvragen met vindingen	343
Hulpvragen met vindingen	345
Hulpvragen met vindingen	347

Vaardigheden	
De juiste beroepsomgeving tonen	
Onderwerpen	
1. Betreft de theorie voor een vinding en vinding	
2. Betreft de vindingen en vindingen	
3. Betreft de vindingen en vindingen	
4. Betreft de vindingen en vindingen	
5. Betreft de vindingen en vindingen	
Oefenen	
6. Betreft de vindingen en vindingen	
7. Betreft de vindingen en vindingen	

Iconen helpen je op weg

In de kantlijn staan icoontjes. Die geven aan wat je in de opdracht kunt verwachten.

geeft aan dat je een deel van de theorie (nog een keer) leest om de vraag te kunnen beantwoorden.

bij deze opdracht werk je samen met anderen.

bij deze opdracht heb je een computer met internet nodig om informatie op te zoeken.

bij deze opdracht werk je aan je schrijfvaardigheden, bijvoorbeeld met het schrijven van een uitgebreid antwoord, verslag of rapport.

bij deze opdracht laat je de uitkomsten zien in een mondelinge presentatie.

geeft aan dat het gaat om een creatieve opdracht.

geeft aan dat deze opdracht op niveau 4 is.

Werken met dit werkboek

Vind je het prettig om eerst de theorie te lezen en dan te kijken of je het weet en begrepen hebt? Lees dan eerst de theorie en maak daarna de verwerkingsvragen.
Ben je meer iemand die het liefst de theorie doorneemt aan de hand van vragen? Start dan met de verwerkingsvragen en leg je theorieboek ernaast.

Werk je het liefst vanuit de praktijk? Begin dan met een praktijksituatie of een thema-opdracht en kijk of je de vragen kunt beantwoorden met de informatie uit de theorie.

Inhoudsopgave

Thema 1 Dagbesteding 8

Verwerking 9

Verwerkingsopdrachten 9

- Hoofdstuk 1 Wat is dagbesteding? 9
- Hoofdstuk 2 De betekenis van dagbesteding voor de cliënt 13
- Hoofdstuk 3 De betekenis van dagbesteding voor de beroepskracht 16

Toepassing 20

Praktijksituaties 20

- Zomerfeest 20
- De Grijze Weerschijn 24

Vaardigheden 27

- Activiteiten inzetten met participatie als doel 27

Themaopdrachten 30

Evaluatie 32

Studiehulp 32

- Hoofdstuk 1 Wat is dagbesteding? 32
- Hoofdstuk 2 De betekenis van dagbesteding voor de cliënt 32
- Hoofdstuk 3 De betekenis van dagbesteding voor de beroepskracht 33

Evaluatie en reflectie 34

Thema 2 Activiteiten aanbieden 36

Verwerking 37

Verwerkingsopdrachten 37

- Hoofdstuk 4 Methodisch begeleiden van dagbesteding 37
- Hoofdstuk 5 Een indeling van dagbesteding 42

Toepassing 46

Praktijksituaties 46

- De hulpvraag van Mirjam 46
- Op zoek naar arbeidsmatige activiteiten voor meneer Franke 49

Vaardigheden 52

- Een muzikale activiteit inzetten 52
- Een theatrale (drama) activiteit inzetten 55
- Een beeldende activiteit inzetten 58

Themaopdrachten 61

Evaluatie 62

Studiehulp 62

- Hoofdstuk 4 Methodisch begeleiden van dagbesteding 62
- Hoofdstuk 5 Een indeling van dagbesteding 63

Evaluatie en reflectie 64

Thema 3 Werk, scholing en vrije tijd 66

Verwerking 67

Verwerkingsopdrachten 67

Hoofdstuk 6 Werk 67

Hoofdstuk 7 Scholing 71

Hoofdstuk 8 Vrije tijd 76

Toepassing 79

Praktijksituaties 79

Jonge vaders 79

Op de boerderij 80

Vaardigheden 83

Arbeidsmatige dagbesteding inzetten 83

Educatieve dagbesteding inzetten 86

Vrijetijdsbesteding inzetten 89

Themaopdrachten 92

Evaluatie 93

Studiehulp 93

Hoofdstuk 6 Werk 93

Hoofdstuk 7 Scholing 93

Hoofdstuk 8 Vrije tijd 94

Evaluatie en reflectie 95

Thema 1

Dagbesteding

Een belangrijk aandachtsveld in het werkveld van de maatschappelijke zorg is dagbesteding. Dat komt omdat dagbesteding een levensbehoefte is. Mensen willen en moeten wat te doen hebben.

Als beroepskracht MZ krijg je hiermee te maken. Dat begint bij het inventariseren van de mogelijkheden en de wensen van je cliënt. Als je die in kaart hebt, ga je die samen met de cliënt afzetten tegen de mogelijkheden.

Het doel van de dagbesteding speelt dan ook een rol. Het bepaalt de inhoud van de dagbesteding; de activiteiten. Het begeleiden van je cliënten naar en in hun dagbesteding is een belangrijk onderdeel van je taak als beroepskracht MZ.

Er zijn verschillende vormen van dagbesteding. In dit thema komen werk, scholing en vrije tijd aan bod. Deze onderdelen sluiten goed aan bij wat nu in de samenleving belangrijk is: participatie. Dit betekent dat iedereen mee moet kunnen doen.

Dit thema bevat verwerkingsopdrachten, praktijksituaties, vaardigheden, themaopdrachten, studiehulp, evaluatie en reflectie over de volgende onderwerpen.

Hoofdstuk 1: Wat is dagbesteding?

- dagbesteding in ons bestaan
- dagbesteding in zorg en welzijn
- dagbesteding in verleden, heden en toekomst
- financiering en verantwoordelijkheden

Hoofdstuk 2: De betekenis van dagbesteding voor de cliënt

- participatie en emancipatie
- inclusie
- structuur

Hoofdstuk 3: De betekenis van dagbesteding voor de beroepskracht

- kaders voor begeleiding van dagbesteding
- vraaggericht werken
- beroepskracht MZ bij dagbesteding

1 Wat is dagbesteding?

- 1 Als beroepskracht MZ heb je veel te maken met dagbesteding. De betekenis van dagbesteding kun je letterlijk uit het woord halen; het besteden, het opmaken van de dag.

a Geef in eigen woorden weer wat dagbesteding betekent.

b Noem één voorbeeld van dagbesteding uit je BPV.

c Lees de situatie.

Situatie

Bram en Ali zijn vijf middagen per week te vinden in het eetcafé 'De Markt'. Bram werkt in de bediening, hij verwelkomt de klanten van het eetcafé en neemt de bestelling op. Hij geniet van het contact met alle bezoekers en maakt graag een praatje met de mensen. 's Avonds vertelt hij vaak trots over zijn ontmoetingen. Ali vindt al die onbekende mensen een beetje eng. Hij werkt liever achter de schermen en helpt in de spoelkeuken, daar voelt hij zich veilig en gewaardeerd. Hij wordt daardoor steeds zekerder en de laatste tijd komt hij ook weleens de keuken uit om te helpen met afruimen.

- d Noteer hieronder de vier aspecten die een rol spelen bij dagbesteding. Zet erachter wat in bovenstaande tekst over elk aspect te vinden is.

- 2 Als beroepskracht MZ help je cliënten bij het aanleren van taken. Daarbij moet je verschillende zaken in het oog houden: competenties, gedrag, scholing, vrije tijd, werken, zingeving.

- a Noteer achter elk voorbeeld om welke van deze zes zaken het gaat.
Je ontwikkelt je als je leert hoe je de keuken schoonhoudt.

Je spreekt af met je vriendin om naar de film te gaan.

Je merkt dat anderen fijn vinden wat jij doet.

Je kunt goed omgaan met veranderingen, maar je hebt moeite met samenwerken.

Je verdient geld met het rondbrengen van kranten.

Je reageert altijd op dezelfde manier.

-
- b Waarom valt vrije tijd wettelijk gezien niet onder de noemer dagbesteding?

- 3 Dagbesteding binnen zorg en welzijn richt zich in de praktijk op verschillende aspecten.

- a Vul de woorden in. Kies uit: (re)activeren - behouden - beperkingen - eigenwaarde van cliënten - mantelzorgers - nader doel – vaardigheden.

- het _____ van mensen
- het aanleren van _____
- het _____ van vaardigheden
- het vergroten en behouden van _____
- ondersteuning in het (leren) omgaan met _____
- het bereiken van een _____
- het voorkomen van overbelasting bij _____

- b Beschrijf een situatie uit de BPV waarbij jij je bij het begeleiden van de cliënt op één of meer van die aspecten gericht hebt.

4 Dagbesteding is er altijd geweest, alleen is de inhoud en de vorm van dagbesteding veranderd.

a Welke varianten van dagbesteding uit het verleden herken je hier?

A Het aanbieden en begeleiden van creatieve of fysieke activiteiten.

B Aandacht van de cliënt afleiden van zijn beperkingen en hem een aangenaam tijdverdrijf bieden.

C In de geestelijke gezondheidszorg neemt de zieke cliënt actief deel aan allerlei werkzaamheden.

D Maatwerk bij ondersteuning en vraaggericht werken.

E Een passende, beschutte werkplek vanuit de overheid voor mensen met een arbeidshandicap.

b Zet de varianten uit het verleden uit opdracht 4a in volgorde van tijd. Noteer alleen de letters.

c Waarmee hebben deze veranderingen van inhoud en vorm van dagbesteding te maken?

d Welke drie speerpunten passen bij de participatiesamenleving?

5 Onder maatschappelijke ondersteuning vallen activiteiten die ervoor zorgen dat mensen kunnen meedoen in de samenleving.

a Welke 'spelers' bepalen hoe dagbesteding wordt geïndiceerd en betaald?

b Maak in tweetallen een mindmap of schema rondom het thema 'maatschappelijke ondersteuning'. Zorg dat je duidelijk maakt wat de rol is van de burgers, de gemeenten en de zorgverzekeraars.

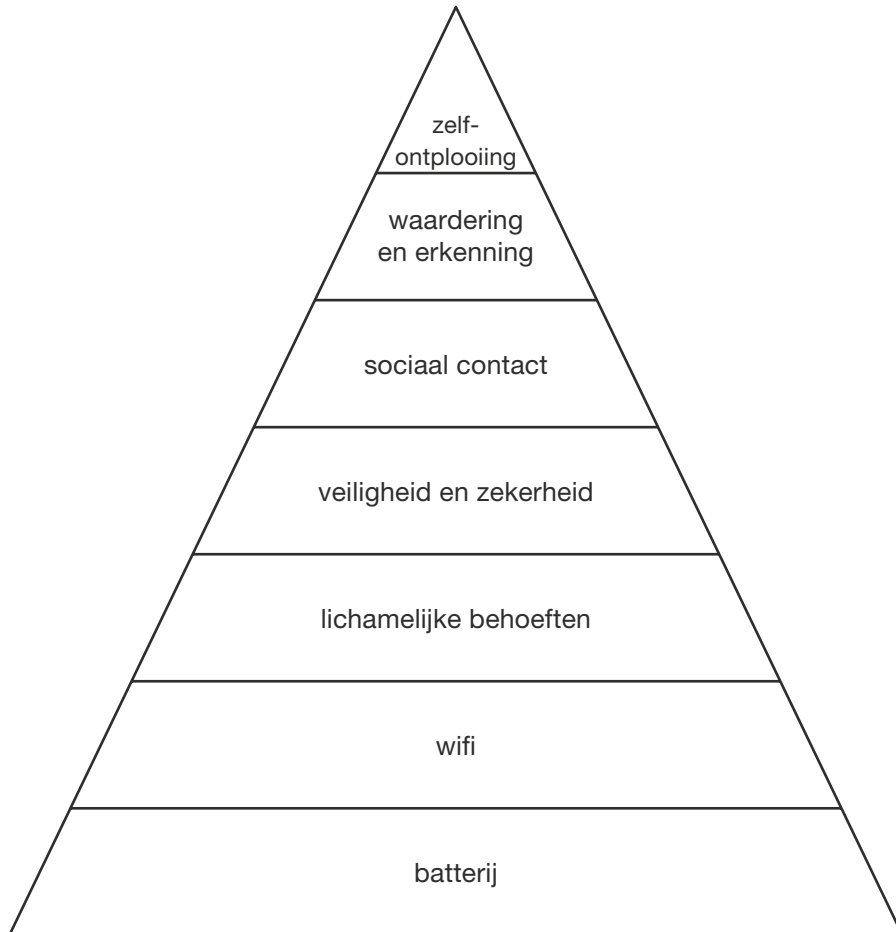

6

- a Bekijk het filmpje 'Wie was Maslow' (<https://youtu.be/MFhiQMRCHQ4>).
- b Teken de piramide van Maslow met de vijf lagen (netjes met een liniaal) op een groot stuk papier (A3).
- c Plak in elke behoefte laag plaatjes van producten die die behoefte bevredigen.
- d Tegenwoordig kom je ook deze afbeelding tegen:

**Addendum op de
piramide van Maslow**

Wat wordt met de toegevoegde lagen bedoeld?

- e Ben jij het ermee eens dat wifi (of internet) en batterij tegenwoordig basisbehoeften zijn? Leg uit waarom wel of niet.

7

De psycholoog Maslow heeft de behoeften van mensen gerangschikt. Volgens zijn theorie zou de mens eerst streven naar de behoeften die onderaan in de piramide staan.

- a Wat zijn de verschillen tussen de behoeften uit de onderste twee lagen van de piramide van Maslow en die van de bovenste twee lagen?

- b Wat vind jij de belangrijkste behoeften? Leg uit waarom jij dit vindt.

- c Geef een voorbeeld uit je eigen omgeving van de behoefte aan sociale acceptatie.

- d Vind jij dit belangrijke behoeften? Leg uit waarom jij dit vindt.

- e Volgens Maslow streven mensen pas naar bevrediging van de behoeften die hoger in de piramide staan, als de behoeften daaronder bevredigd zijn. Ben jij het daarmee eens? Licht je antwoord toe.

2 De betekenis van dagbesteding voor de cliënt

- 1 Participatie en emancipatie zijn belangrijk op verschillende gebieden.
a Wat hoort bij elkaar? Vul de tabel in. Kies uit: scholing - vrije tijd - werk.

	ledereen heeft het recht om een bijdrage te leveren aan zijn eigen (economische) bestaan.
	ledereen heeft het recht om zich te ontspannen om zich verbonden te voelen.
	ledereen heeft het recht zich te ontwikkelen.

- b Welk begrip hoort bij de omschrijving?
Het als volwaardig burger kunnen deelnemen aan wat in de samenleving gebeurt.

Het opkomen voor jezelf en je eigen rechten.

- c In de theorie worden vier indelingen van participatie genoemd. Geef hieronder steeds aan om welke indeling het gaat.

- Je bepaalt waarom de activiteit georganiseerd wordt en in hoeverre een deelnemer betrokken wordt.

- Je stelt vast wat de inzet van de deelnemer is.

- Je stelt vast bij welk (maatschappelijk) gebied participatie past.

- Je bepaalt of het om meedoen aan al het maatschappelijke verkeer gaat of om het deelnemen aan één bepaalde activiteit.

- d Noteer vijf belangrijke aandachtspunten in het proces van emancipatie.

1

2

3

4

5

- e Leg uit wat participatie en emancipatie met elkaar te maken hebben.

- 2 Bij dagbesteding van allochtonen en cliënten met een beperking heb je te maken met sociale inclusie.

- a Wat betekent sociale inclusie? Omcirkel de letter voor het juiste antwoord.

A Het in het reguliere leven laten overnemen van taken van mantelzorgers door beroepskrachten MZ.

B Het in het reguliere leven laten overnemen van regie van cliënten door beroepskrachten MZ.

C Insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten.

D Uitsluiting van de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten.

- b Dagbesteding kun je laten aansluiten bij de verschillende ontwikkelingsfasen in een mensenleven.

Noem bij elke ontwikkelingsfase één of twee typerende ontwikkelingstaken.

Adolescentie

Volwassenheid

Ouderen

- c Waarom is het zo belangrijk om kennis te hebben van de levensloop van de mens?

3 Een wereld zonder structuur bestaat niet.

- a Wat is structuur?

- b Waarom heb je structuur nodig?

- c Welke structuur hoort erbij? Omcirkel iedere keer het juiste begrip.

Handeling	Structuur
Je neemt de activiteiten van de week dag voor dag door.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd
Je maakt een poster met de voornaamste gedragsregels.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd
Je maakt een poster met een dagschema.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd
Je geeft met foto's op de kast aan welke spullen op welke plank horen te liggen.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd
Je legt uit waarvoor het materiaal bedoeld is.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd
Je haalt overvloedige spullen weg.	materiële - ruimtelijke - sociale - tijd

4 Tijdens de dagbesteding verleen je structuur.

- a Geef met een voorbeeld uit de BPV aan hoe je structuur aanbiedt bij:
- een spel

- de inrichting

- een taak

5

Leg uit wat het verschil is tussen het opstellen van een programma voor een cliënt en het structureren van bijvoorbeeld een dag voor een cliënt.

De betekenis van dagbesteding voor de beroepskracht

- 1 Er zijn verschillende visies op menselijk gedrag en dagbesteding. Daaruit zijn vijf verschillende benaderingen ontstaan.

a Welke benaderingen zijn dit?

- b Plaats de juiste benadering achter de uitspraak.

‘Onze omgeving beïnvloedt ons gedrag en de besteding van onze tijd.’

‘Hersengebieden kunnen positief beïnvloed worden door medicijnen, technieken, operaties en oefening.’

‘De mens onderscheidt zich van dieren door zijn gave om te denken.’

‘De mens heeft een aangeboren vermogen om te willen groeien en ontwikkelen.’

‘Kies ik voor wat ik wil (en lekker vind) of kies ik voor wat kan en mag?’

- c Leg uit wat behaviorisme met reclame te maken heeft.

- 2 Vraaggericht werken betekent de cliënt centraal stellen: van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’!
- a Wat betekent dit voor de beroepskracht MZ? Omcirkel de letter voor het juiste antwoord. Let op! Meerdere antwoorden zijn juist.
- Een beroepskracht MZ...
- A laat de begeleiding van de cliënt aansluiten op het specialisme van de beroepskracht.
 - B moet goed kunnen luisteren en kijken naar signalen van de cliënten.
 - C brengt wensen, behoeften en mogelijkheden van de cliënt in kaart.
 - D kan zich inleven in de cliënt.
 - E laat zich leiden door zijn eigen normen en waarden.
- b Er kunnen zich situaties voordoen dat de cliënt zijn hulpvraag niet onder woorden kan brengen. Leg dit uit met een voorbeeld.

- c Leg aan de hand van een voorbeeld uit hoe je de hulpvraag dan wel duidelijk kunt krijgen.

- d Wat is het gevaar wanneer jij als beroepskracht maatschappelijke zorg de hulpvraag voor de cliënt vertaalt?

- 3 Van een beroepskracht MZ worden verschillende kernkwaliteiten verwacht.
- a Noteer vier kernkwaliteiten.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

- b Waarom zijn deze kwaliteiten zo belangrijk in het werk van de beroepskracht MZ?

- c Uit welke vier componenten zijn vaardigheden opgebouwd? Schrijf erachter wat de component betekent.

- d Noem drie kernkwaliteiten en/of vaardigheden die jij bezit, die van belang zijn voor het werk als beroepskracht MZ.

- e Bespreek in drietallen het antwoord op vraag 3d. Bedenk voorbeelden uit jullie BPV waarmee je kunt aantonen dat je die kwaliteiten of vaardigheden bezit. Beschrijf in tien tot vijftien zinnen het beste voorbeeld.

- 4 Als beroepskracht maatschappelijke zorg moet je geregeld je cliënt instructies geven.

- a Wat moet je voorbereiden voordat je begint met het geven van instructies?

- b Uit welke drie stappen bestaat een inleiding?

- c Noteer de twee aandachtspunten bij het geven van een instructie die jij het belangrijkste vindt.

d Juist of onjuist? Zet een kruisje in de goede kolom.

	Juist	Onjuist
Als je iets goed hebt uitgelegd, is oefenen of herhalen niet meer nodig.		
Handelingen kun je aanleren door het eerst zelf voor te doen, dan samendoen en ten slotte kan de cliënt het zelf nadoen.		
Het is handig om stappen of ezelsbruggetjes op te (laten) schrijven.		
Een goede instructie hoeft je niet te evalueren.		

5

Een beroepskracht MZ moet beschikken over verschillende kwaliteiten en vaardigheden.

a Wat is het verschil tussen kwaliteiten en vaardigheden?

b Bedenk een voorbeeld uit je BPV van een situatie waarin je methodische vaardigheden nodig hebt.

c Bedenk ook een voorbeeld uit je BPV om aan te tonen waarom je bij de begeleiding van cliënten ook ambachtelijke vaardigheden nodig hebt.

d Bespreek in tweetallen jullie antwoorden bij b en c.

e Als beroepskracht MZ moet je ook beschikken over strategische vaardigheden. Maak in tweetallen een (PowerPoint)presentatie om uit te leggen wat het begeleiden van dagbesteding (op je BPV) inhoudt en wat je erbij nodig hebt aan materialen en/of ruimtes. Probeer anderen van het belang te overtuigen.

6

Maak een poster waarin je laat zien wat de stappen zijn bij het voorbereiden, geven en evalueren van een instructie.

Toepassing

Praktijksituaties

Zomerfeest

"Eeuwige zomer in het oosten,
waar de zon nooit onder gaat,
zo volledig buiten westen,
omdat ons ding de mensen raakt,
omdat ons ding de mensen raakt"

Bron: Typhoon oosterse zomer

Vier generaties

Typhoon is dit jaar de grote naam van het zomerfeest. Iedereen in het dorp is er al weken mee bezig. Dat zie je bij de familie Nolten van de Hoofdstraat 6.

De familie Nolten houdt van tradities. Dat zie je onder andere terug in hun leefwijze. Al generaties lang wonen ze in hetzelfde dorp in het oosten van het land waar ze twee slagerijen runnen. Het slagersvak gaat over van vader op zoon. Net zoals het spelen in de plaatselijke harmonie.

Die traditie zie je ook terug in de namen van de mannen. Het is gebruikelijk dat de eerstgeborene wordt vernoemd naar de grootvader. In de familie Nolten zijn op dit moment vier generaties 'Jannen' in leven. Jan Nolten 80 jaar, Jan Nolten 50 jaar, Jan Nolten 25 jaar en Jan(tje) Nolten 3 jaar.

Volgende week is er in het dorp het jaarlijkse zomerfeest. Natuurlijk doet de familie Nolten hieraan mee, ieder op zijn eigen wijze.

De burens

Ook de burens van de familie Nolten, Hoofdstraat 10 t/m 24, zijn druk bezig met het zomerfeest.

Hoofdstraat 10 t/m 24 is een klein appartementencomplex waar acht cliënten met een licht verstandelijke beperking wonen.

Renske werkt daar als begeleidster. Ze heeft de opleiding maatschappelijke zorg gedaan. Het zomerfeest staat ook in haar agenda. Je kunt er niet aan ontkomen. Ze heeft vandaag eerst een gesprek met Jos, een jonge onzekere man, creatief en erg op zoek naar erkenning en vaste waarden. Hij is sinds kort aan het daten en gaat voor het eerst met een vriendin naar het Zomerfeest. Renske gaat met hem de dag doornemen.

Daarna heeft ze een gesprek met Jane. Jane werkt bij de familie Nolten met veel plezier; ze is trots op haar werk. Vaak maken ze grapjes over haar naam Jane tussen alle Jannen. Maar nu is ze even niet blij met haar werk. Tijdens de zomerfeesten moet ze helpen bij de barbecue die door de slagerij wordt verzorgd. Ze wil ander werk, ze wordt vegetariër en ze wil naar Typhoon.

Renske begrijpt de boosheid van Jane wel. Ze heeft dit zelf ook weleens als stagiaire meegemaakt. Maar ja, dit hoort erbij; werk gaat voor.

Renske is zelf ook nauw betrokken bij het zomerfeest; ze is vrijwilliger bij vluchtelingenwerk en vanuit deze positie spant ze zich in om de vluchtelingen van het AZC bij het zomerfeest te betrekken. Ze is heel blij met het optreden van Typhoon, omdat hij ook zo maatschappelijk betrokken is.

- 1 Elke streek heeft zo zijn eigen tradities en ontstaansgeschiedenis, die je terugziet in de festiviteiten zoals een zomerfeest.

a Welke tradities ken jij van welk zomerfeest?

b Kun je achterhalen waar die vandaan komen?

c Zou hier ook een vleugje zingeving bij zitten?

d Als je de invulling van een zomerfeest naast de behoefte-piramide van Maslow legt, welke activiteiten zou jij dan bij welke laag aanbieden?

	Behoeftes	Dagbestedingsactiviteiten
Groeï		
Zelfhandhaving		

- 2 Elk zomerfeest biedt tal van mogelijkheden voor dagbesteding.

Bij dagbesteding spelen vier aspecten een rol:

- 1 de persoon die aan de dagbesteding meedoet;
- 2 de aard van de dagbesteding zelf;
- 3 de omgeving waarin de dagbesteding plaatsvindt;
- 4 de waarde van de dagbesteding.

Hoe zien deze aspecten eruit voor de oudste Jan Nolten?

- 3 Een zomerfeest biedt door de activiteiten die er gedaan (moeten) worden tal van mogelijkheden voor participatie en inclusie. Een zomerfeest is er immers voor iedereen.

Het begrip participatie kan zowel breed als smal worden opgevat. Bij een brede opvatting gaat het om het meedoen aan het maatschappelijke verkeer in al zijn facetten en ook andere vormen van betrokkenheid, zoals het op de hoogte blijven van nieuws en actualiteiten. Bij een smalle opvatting draait het om deelname aan een bepaalde activiteit. Renske participeert volop in haar rol, als vrijwilligster probeert ze het brede met het smalle te verbinden.

Welke verbindingsmogelijkheden zie jij?

- 4 Jane is boos, Renske heeft met haar een begeleidingsgesprek. Renske is van mening dat ook dit sociale inclusie is. Welke argumenten kan zij daarvoor aanvoeren?

- 5 Een zomerfeest biedt tal van aanknopingspunten voor allerlei vormen van activiteiten zoals scholing, werk en vrije tijd. Renske en haar team maken daar met hun cliënten ook dankbaar gebruik van. Welke mogelijkheden zie jij voor hen?

- 6 Op een zomerfeest is voor iedereen wat te beleven. Als organisatie let je daar ook op. Elke levensfase heeft zijn specifieke (eigen)aardigheden. Renske loopt daar direct tegen aan met Jos in haar gesprek met hem als voorbereiding op 'zijn' dag. Welke (levens)vragen zou Jos hebben, waar Renske alert op moet zijn?

De Grijze Weerschijn

'De Grijze Weerschijn' is een hoorspel, gemaakt in 2009 in opdracht van de Socialistische Partij. Je kunt het beluisteren op https://youtu.be/o-mK01Fdn_Q.

'De Grijze Weerschijn' schetst, met gevoel voor humor, een indringend beeld van de ouderenzorg in Nederland in die tijd, maar mogelijk is dit beeld nog steeds actueel. Een hoorspel is een boeiende invulling met veel mogelijkheden voor dagbestedingsactiviteiten.

De Bunker

Isa loopt stage bij De Bunker. De Bunker is een sociale onderneming die mensen met psychosociale problemen dagactivering aanbiedt. In de visie van De Bunker zijn werken en leren belangrijke middelen om mensen te laten meedoen in de maatschappij.

Isa is onder de indruk van de passie van de mensen die werken bij De Bunker, de vaste krachten, de vele vrijwilligers en de cliënten. Als je niet weet wie wie is, zie je het verschil niet. Iedereen is betrokken en er is altijd wel een project gaande om de situatie van de cliënten, mensen met een grote achterstand tot de reguliere arbeidsmarkt, onder de aandacht te brengen of hen te betrekken bij de samenleving. Isa ziet dat deze gedrevenheid ook pure noodzaak is.

De Bunker valt of staat bij de goodwill van subsidiegevers. Ze snapt hier niets van, er wordt zo veel goed werk geleverd en toch wordt dit niet gewaardeerd door de overheid en de zorgverzekeraars.

Het lijkt wel alsof het steeds moeilijker wordt om voor de cliënten van De Bunker een 'normaal' leven te leiden met een passende dagbesteding. Of is haar mening beïnvloed door de kritische maatschappijvisie van De Bunker?

Via Arnoud een cliënt van De Bunker hoorde ze van het bestaan van het hoorspel de 'De Grijze Weerschijn'. Samen kwamen ze tot het idee om ook een hoorspel te gaan maken over de situatie van dagbesteding op de Bunker binnen de huidige Wmo.

- 1 a Stel dat De Bunker uit jouw regio komt, waar zouden ze dan mee te maken krijgen rondom de indicatie en bekostiging van dagbesteding?

- b Noem een belangrijk thema dat in het hoorspel 'De Grijze Weerschijn' op de hak wordt genomen.

- 2 Een hoorspel biedt tal van mogelijkheden voor een dagbestedingsactiviteit. Hierbij spelen vier aspecten een rol:

- de persoon die aan de dagbesteding meedoet;
- de aard van de dagbesteding zelf;
- de omgeving waarin de dagbesteding plaatsvindt;
- de waarde van de dagbesteding.

Werk deze aspecten in de voorbereiding op deze activiteit uit.

- a De persoon die aan de dagbesteding meedoet.

- b De aard van de dagbesteding zelf.

- c De omgeving waarin de dagbesteding plaatsvindt.

- d De waarde van de dagbesteding.

- 3 Bij welk niveau van de piramide van Maslow zou jij deze activiteit plaatsen?

Deze uitgave Persoonlijke Dagbesteding MZ maakt deel uit van de serie Traject Welzijn. De theorie van deze uitgave sluit volledig aan bij onderstaand werkproces uit het kwalificatiedossier Maatschappelijke zorg.

B1-K1-W4 Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding

De leermiddelen uit de serie Traject Welzijn zijn bestemd voor de opleidingen Pedagogisch werk, Maatschappelijke zorg en Sociaal werk. Door de thematische opbouw is Traject Welzijn geschikt voor alle onderwijsvormen en alle leerwegen, past daarnaast in verkorte trajecten en sluit aan bij elke leerstijl. De leerstof is opgebouwd uit: theorie, praktijksituaties en beroepsvaardigheden. Je kunt starten vanuit de theorie of vanuit een (gesimuleerde) praktijksituatie. Wat voor jou het beste werkt.

De **theorie** bevat alle basiskennis en achtergrondinformatie bij het betreffende werkproces en bevat veel voorbeelden uit de beroepspraktijk. De verwerkingsopdrachten sluiten aan bij de leerstof in de theorie.

De **praktijksituaties** zijn realistische beschrijvingen van situaties uit de beroepspraktijk, inclusief opdrachten gekoppeld aan houdingsaspecten, vaardigheden en kenniselementen.

De **beroepsvaardigheden** bevatten opdrachten voor het stapsgewijs aanleren van sociaalagogische, communicatieve, verzorgende en creatieve vaardigheden.

Het complete aanbod van Traject Welzijn bestaat uit:

- theorieboeken met een heldere en gestructureerde uitleg over de benodigde vakkennis, verduidelijkt met veel praktijkvoorbeelden;
- werkboeken met verwerkingsopdrachten, toepassingsopdrachten en evaluatie- / reflectieopdrachten;
- digitale omgeving met ondersteunend materiaal voor zowel student als docent.

Wil je weten welke materialen er nog meer beschikbaar zijn bij Traject Welzijn?

Kijk dan op www.thiememeulenhoff.nl/trajectwelzijn.

Auteur:

N. Bus
K. van Schaik

Onder redactie van:

M.H.A.J. Gloudemans
R.F.M. van Midde

9 789006 622393